This document is available in English **Eitem Agenda 21**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**28 Ebrill 2025**
Swyddog Arweiniol	**Dawn Docx, Prif Swyddog Tân**
Swyddog Cyswllt	**Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol**
Pwnc	**Penodi Swyddog Monitro a Thrysorydd**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Cynghori'r Aelodau ar ofynion swyddi statudol y Swyddog Monitro a'r Trysorydd a cheisio cymeradwyaeth i ymestyn y penodiadau presennol hyd at 31 Mawrth 2027.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae rolau Swyddog Monitro a Thrysorydd yn swyddi statudol y mae'n rhaid iddynt gael eu dal gan unigolion penodol a chanddynt yr wybodaeth, y sgiliau a'r profiad perthnasol. Yn dilyn proses gystadleuol, cafodd y swyddi eu llenwi o 1 Ebrill 2021, ac argymhellir ymestyn y trefniant hwn tan 31 Mawrth 2027.

3 O dan delerau cyfansoddiad yr Awdurdod, mae angen i'r penodiad hwn gael ei ystyried gan y Panel Gweithredol cyn cael cymeradwyaeth lawn gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod).

ARSYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL

4 Ystyriwyd y mater hwn gan y Panel Gweithredol yn ei gyfarfod ar 17 Mawrth 2025. Yn dilyn trafodaeth a sicrwydd ynghylch perfformiad y trefniadau presennol, cymeradwyodd y Panel Gweithredol yr argymhelliad i ymestyn y contractau ar gyfer y Swyddog Monitro a'r Swyddog A151 hyd at 31 Mawrth 2027.

ARGYMHELLION

5 Argymhellir bod yr Aelodau'n:

i) nodi'r gofyniad i benodi i rolau statudol Trysorydd a Swyddog Monitro; ac yn
ii) cymeradwyo'r argymhelliad i ymestyn y trefniadau presennol i 31 Mawrth 2027.

CEFNDIR

6 Sefydlwyd rôl statudol y Swyddog Monitro gan Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 fel y'i diwygiwyd gan Atodlen 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Mae'n ofynnol i'r Swyddog Monitro roi cyngor ac arweiniad i'r Awdurdod mewn perthynas â materion cyfraith a gweinyddu.

7 Sefydlwyd rôl statudol y Trysorydd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod gynllunio ar gyfer gweinyddu ei faterion ariannol yn briodol a bod y cyfrifoldeb yn cael ei roi i un unigolyn, sef y swyddog cyllid cyfrifol.

8 Mae'r gofyniad i benodi i'r rolau statudol hyn yn cael ei gydnabod yng Nghyfansoddiad yr Awdurdod ac mae Erthygl 7 yn cynnwys swyddi dynodedig Swyddog Monitro a Thrysorydd. Ac ystyried natur statudol y rolau hyn, mae'n ofynnol iddynt gael eu dal gan swyddog penodol.

9 Mae'r adran berthnasol o'r Cyfansoddiad yn cael ei hailadrodd yn Atodiad A er hwylustod cyfeirio, i gadarnhau cwmpas a swyddogaethau'r swyddi hyn.

10 Mae gwasanaethau'r Swyddog Monitro presennol yn cael eu caffael gan Gyngor Sir y Fflint ac mae'r rôl yn cael ei chyflawni gan swyddog penodol, sef ei Swyddog Monitro, Gareth Owens. Gwnaed y penodiad yn dilyn proses gystadleuol a ddaeth i ben yn ystod 2022, a gosodwyd y contract am gyfnod o dair blynedd hyd at 31 Mawrth 2025, gyda'r opsiwn i ymestyn am ddwy flynedd arall, tan 31 Mawrth 2027.

11 Mr Dafydd Edwards yw'r Trysorydd presennol, ac fe'i penodwyd yn dilyn proses gystadleuol a ddaeth i ben yn ystod 2022, a gosodwyd y contract am gyfnod o dair blynedd hyd at 31 Mawrth 2025, gyda'r opsiwn i ymestyn am ddwy flynedd arall, tan 31 Mawrth 2027.

GWYBODAETH

12 Mae rolau Swyddog Monitro a Thrysorydd yn gofyn am wybodaeth benodol am drefniadau awdurdodau lleol gan gynnwys materion cyfansoddiadol, llywodraethu, statudau, rheoliadau a chodau perthnasol. Dylai'r broses benodi ganiatáu ystyriaeth lawn o'r agweddau technegol hyn wrth ddyfarnu'r contractau.

13 Mae Cyfansoddiad yr Awdurdod yn gofyn am lynu wrth egwyddorion y sector cyhoeddus o fod yn agored a thryloyw, ac roedd y broses yn dilyn proses agored a chystadleuol i alluogi'r rhai a oedd yn gymwys i'w chyflawni i ystyried y rôl. Gosodwyd y contractau am isafswm cyfnod o dair blynedd rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2025, gyda'r opsiwn i ymestyn am ddwy flynedd arall.

14 Yn unol â gofynion y Cyfansoddiad, dylai'r penderfyniad i ymestyn y contractau gael ei ystyried gan y Panel Gweithredol cyn i'r Awdurdod ei gymeradwyo.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae trefniadau llywodraethu cadarn yn ffactor allweddol wrth sicrhau bod yr Awdurdod yn gweithredu yn unol â'i amcanion llesiant.
Cyllideb	Mae'r rhain yn rolau statudol y mae darpariaeth gyllidebol wedi'i gwneud ar eu cyfer.
Cyfreithiol	Mae penodi Swyddog Monitro a Thrysorydd yn ofyniad statudol.
Staffio	Ni nodwyd unrhyw effaith.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Bydd y broses benodi yn rhoi ystyriaeth briodol i gydymffurfio â'r agweddau hyn.
Risgiau	Byddai methu â phenodi yn golygu nad yw'r Awdurdod yn cyflawni ei gyfrifoldeb statudol ac yn ei wneud yn agored i her gyfreithiol a risg i'w enw da.

Atodiad A

7. Swyddogion

7.1. Strwythur rheolwyr

(a) Bydd yr Awdurdod yn cyflogi pobl (a elwir yn swyddogion) fel y mae'n ystyried bod angen gwneud hynny er mwyn cyflawni ei swyddogaethau. Gall Swyddogion gael eu hawdurdodi naill ai gan yr Awdurdod neu gan Bwyllgor i wneud penderfyniadau. Mae hyd a lled y pwerau dirprwyedig hynny wedi eu nodi yn y Cynllun Dirprwyo cyffredinol yn Rhan 3 o'r Cyfansoddiad hwn.

(b) Er nad oes gofyniad cyfreithiol i'r Awdurdod benodi Pennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig, mae'r Awdurdod wedi dewis gwneud hynny fel mater o arfer dda. Pennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig fydd yn penderfynu ar y strwythur adrannol cyffredinol a lleoli staff.

(c) **Pennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig, y Swyddog Monitro a'r Prif Swyddog Ariannol.**

Bydd yr Awdurdod yn dynodi'r swyddi canlynol fel hyn:

SWYDD	DYNODIAD
Prif Swyddog Tân/Prif Weithredwr	Pennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig Swyddog
Adran 151/Trysorydd	Trysorydd
Clerc	Swyddog Monitro

7.2. Swyddogaethau Pennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig

(a) Cyflawni swyddogaethau gan yr Awdurdod

Bydd Pennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig yn adrodd i'r Awdurdod ynghylch y modd y cyd-gysylltir y gwaith o gyflawni swyddogaethau'r Awdurdod.

(b) Cyfyngiadau ar swyddogaethau

Ni chaiff Pennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig fod yn Swyddog Monitro, ond caiff fod yn Drysorydd os yw'n gyfrifydd cymwysedig.

7.3. Swyddogaethau'r Swyddog Monitro

(a) Cynnal ac adolygu'r Cyfansoddiad

Bydd y Swyddog Monitro yn cadw fersiwn gyfoes o'r Cyfansoddiad, a bydd yn sicrhau ei fod ar gael yn eang ar gyfer ymgynghori â'r Aelodau, y staff a'r cyhoedd. Bydd ef/hi yn cadw'r cyfansoddiad dan adolygiad yn unol ag Erthygl 11 isod.

(b) Sicrhau cyfreithlondeb a thegwch wrth wneud penderfyniadau

Ar ôl ymgynghori â Phennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig a'r Trysorydd, bydd y Swyddog Monitro yn dweud wrth yr Awdurdod os yw'n ystyried y byddai unrhyw gynnig, penderfyniad
neu hepgoriad yn arwain at anghyfreithlondeb neu os yw unrhyw benderfyniad neu hepgoriad wedi arwain at gamweinyddu. Bydd gwybodaeth o'r fath yn cael yr effaith o rwystro'r cynnig
neu'r penderfyniad rhag cael ei weithredu hyd oni fydd yr wybodaeth wedi cael

ei hystyried.

(c) Safonau Moesegol

Bydd y Swyddog Monitro yn cyfrannu at hybu a chynnal safonau uchel o ymddygiad drwy:

(i) ddarparu hyfforddiant i'r Aelodau
(ii) cael cwynion o honiadau o dorri'r Cod Ymddygiad, gweithredu arnynt, a lle bo'n briodol ymchwilio iddynt, a hynny yn unol â'r Trefniadau ar gyfer Ymchwilio a Phenderfynu mewn perthynas â'r Cod Ymddygiad; a
(iii) darparu cyngor a chymorth i'r Pwyllgor Archwilio a'r Pwyllgor Safonau.

(d) Y swyddog priodol ar gyfer mynediad at wybodaeth

Bydd y Swyddog Monitro yn sicrhau bod penderfyniadau'r Awdurdod a'i bwyllgorau, ac adroddiadau perthnasol gan swyddogion a phapurau cefndirol, ar gael i'r cyhoedd cyn gynted ag y bo modd.

(e) Darparu cyngor

Bydd y Swyddog Monitro yn darparu cyngor ynghylch pwerau'r Awdurdod, camweinyddu, cywirdeb ariannol, y Codau Ymddygiad, y Rheolau Sefydlog a'r protocolau i'r holl Aelodau, a bydd yn cynghori ac yn cefnogi'r Aelodau a'r swyddogion yn eu swyddi.

(f) Cyfyngiadau ar swyddi

Ni chaiff y Trysorydd na Phennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig fod yn Swyddog Monitro.

7.4. Swyddogaethau'r Trysorydd

(a) Sicrhau cyfreithlondeb a darbodaeth ariannol wrth wneud penderfyniadau

Ar ôl ymgynghori â Phennaeth y Gwasanaeth Cyflogedig a'r Swyddog Monitro, bydd y Trysorydd yn adrodd i'r Awdurdod ac archwilydd allanol yr Awdurdod os yw'n ystyried y bydd
unrhyw gynnig, penderfyniad neu gamau gweithredu yn golygu gwariant anghyfreithlon, neu ei fod yn anghyfreithlon ac yn debygol o achosi colled neu ddiffyg neu os yw'r Awdurdod ar fin cynnwys
eitem ar y cyfrifon yn anghyfreithlon.

(b) Gweinyddu materion ariannol

Bydd y Trysorydd yn gyfrifol am weinyddu materion ariannol yr Awdurdod.

(c) Darparu cyngor

Bydd y Trysorydd yn darparu cyngor i bawb ynghylch anghywirdeb ariannol, uniondeb a fframwaith y gyllideb a pholisïau, a bydd yn cefnogi ac yn cynghori'r cynghorwyr a'r swyddogion yn eu swyddi.

7.5. Ymddygiad

(a) Bydd y Swyddogion yn cydymffurfio â'r Protocol ar Gysylltiadau rhwng Swyddogion ac Aelodau, a nodir yn Rhan 5 o'r Cyfansoddiad.

(b) Bydd y Swyddog Monitro yn cofnodi, mewn llyfr i'w gadw i'r diben, fanylion unrhyw hysbysiad a roddir gan Swyddog o'r Awdurdod dan Adran 117 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, ynghylch buddiant ariannol mewn contract, neu gontract arfaethedig, a bydd y llyfr ar gael yn ystod oriau swyddfa i'w archwilio gan unrhyw Aelod o'r Awdurdod.

7.6. Cyflogi

Bydd y gwaith o recriwtio, dethol a diswyddo swyddogion yn cydymffurfio â'r Rheolau Cyflogi Swyddogion a nodir yn Rhan 4 o'r Cyfansoddiad hwn.